

ФУНКЦІОНУВАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ІЗ СОМАТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ У ТЕКСТАХ АСТРОЛОГІЧНИХ ПРОГНОЗІВ

Тараба І. О.

Житомирський державний університет імені Івана Франка

У статті здійснено дослідження німецькомовних текстів астрологічних прогнозів на предмет виокремлення концептів, які результатуються внаслідок концептуалізації соматичного коду культури.

Ключові слова: концепт, концептуалізація, соматизм, соматичний код культури, фразеологізм.

Тараба И. А. Функционирование фразеологизмов с соматическим компонентом в текстах астрологических прогнозов. В данной статье осуществляется исследование немецкоязычных текстов астрологических прогнозов с целью выделения концептов, которые результируются вследствие концептуализации соматического кода культуры.

Ключевые слова: концепт, концептуализация, соматизм, соматический код культуры, фразеологизм.

Тараба I. O. The functioning of the phraseologisms with a somatic component in the texts of astrological predictions. This research deals with the analysis of the German texts of astrological predictions. The aim of the article is to define the concepts resulting from the conceptualization of the somatic code of culture. The article comprises the analysis of the German phraseological units with somatic component. This thesis focuses on the study of somatic sector of the German phraseological picture of the world. The aim of this study is a general analysis of the phraseological units with a somatic component (FSC) and determining the frequency of the component-somatism on the basis of texts of the astrological predictions. In focus of cognitive-discursive paradigm we also investigated the features of processes of coding and decoding of information. In the centre of our scientific interest there is somatic phraseology the subject of which is the meaning of FSC, the analysis of their use. On the material around the body of FSC which was investigated during the research on the background of discursive fragments of the texts of horoscopes 23 concepts were singled out. Within the picture of the world that is in constant development, somatisms retain the status of multifunctional units and are transmitted as acceptable in representation of the key concepts of human consciousness. The research of FSC which was carried out in the given work can serve as a starting point for creation of a new type of lexicographic editions – dictionary of phraseological concepts on the material of somatisms of German language.

Key words: concept, conceptualization, somatism, somatic code of the culture, phraseologism.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. Тексти астрологічних прогнозів стали об'єктом нашої науково-дослідницької «оптики» через наявність таких критеріїв, як популярність та масовість, що визначає пропонований дискурсивний матеріал як «живу», динамічну дискурсивну практику, яка презентує «сприятливе середовище» для виявлення інвентарю основних ключових концептів, які позиціонуються як результати концептуалізації соматичного коду культури у фразеологічному сегменті на матеріалі текстів гороскопу. Актуальність дослідження визначається антропоцентричною спрямованістю сучасної лінгвістичної парадигми, щораз більшим інтересом мовознавців до лінгвокультурологічних досліджень, присвячених національному аспекту значення фразеологізмів у межах когнітивної лінгвістики.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Фразеологічний склад мови – це дзеркало, у якому лінгвокультурна спільнота ідентифікує свою національну самосвідомість, тому особливу увагу в дослідженні приділено опису соматичних фразеологізмів у різних лінгвістичних розвідках. Вони були предметом аналізу на матеріалі різноструктурних мов, зокрема української (О. І. Андрейченко, О. О. Селіванова), німецької (І. П. Задорожна, G. Gréciano, E. Piirainen), іспанської (О. Л. Толстова), англійської (Н. І. Андрейчук), естонської (Ф. Вакк), а також в аспекті зістав-

лення різних мов: німецької й української (І. В. Грицюк), англійської й російської (О. Ю. Семущина), французької й російської (І. Є. Городецька), індонезійської й російської (А. Салім, Л. О. Івашко), китайської та російської (Т. Цзюнь), китайської та англійської (Ning Yu), слов'янських (Р. М. Вайнтрауб) та романських мов (Н. Я. Стрілець). У роботах досліджено широке коло проблем. Проте індексація концептів, що лежать в основі фразеологізмів із соматичним компонентом (далі ФСК), які функціонують у текстах астрологічних прогнозів, ще не була об'єктом наукового пошуку.

Тексти гороскопів, на які натрапляємо в сучасному мас-медійному просторі, містять амбівалентні суперечливі прогнози щодо можливих подій, які стосуються адресатів [2, 43–44]. Зазвичай з вимогою до конкретно сформульованих способів поведінки, для того, щоб мати змогу завірити читача, що той чи той гороскоп стосується саме його, використовують такі вислови:

– "Das Chaos wächst den Zwillingen über den Kopf" [5].

Для того ж, щоб перенести звертання на диспозицію майже усіх адресатів – особи, предмети чи час, прогнози звучать дуже розмито:

– "Jemand zeigt Ihnen die kalte Schulter" [6]; *jmdm. die Schulter zeigen* – повернутись до когось спиною) [5];

– "Die Dinge gehen Ihnen nicht so leicht von der Hand, dass Sie schnell übers Ziel hinausschießen"; "[6]"; *leicht (flink) von der Hand gehen – відважиться* [5].

Загалом мовний стиль текстів гороскопів є різноманітним – від зухвалих і сучасних (з багатьма неологізмами, англіцизмами та розмовними фразами) до псевдонаукових. Але, незважаючи на різноманітність мовних стилів та стилістичних засобів, для всіх текстів астрологічних прогнозів характерна висока частотність шаблонів, які слід розуміти як ФО в широкому значенні: референціальні, структурні та комунікативні фразеологізми. Крім того, важливою є частотність й інших класів, таких як прислів'я, парні словосполучення, компаративні фразеологізми, крилаті слова, загальноживані вирази та фразеологічні сполучення [3, 22–23].

Формування мети і завдань статті. У нашому дослідженні ми фокусуємо свою увагу на особливостях концептуалізації соматичного коду культури на матеріалі такого популярного дискурсивного фрагменту, як тексти астрологічних прогнозів (до дослідження залучено різнотипні гороскопи: загальні та ті, які стосуються лише однієї конкретної сфери). **Мета** статті полягає у виокремленні та описі концептів як результату концептуалізації соматичного коду культури в німецькомовних текстах астрологічних прогнозів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Текст астрологічного прогнозу є за своєю доміантною функцією персуазивним, тобто орієнтованим на когнітивно-мовленнєвий вплив на адресата з метою впровадження у його свідомість установок, відношень, оцінок, у яких зацікавлений відправник повідомлення. Для текстів німецьких гороскопів особливий інтерес презентують такі сфери, як ПОЧУТТЯ, СТОСУНКИ, КАР'ЄРА, ДОЗВІЛЛЯ, ЗДОРОВ'Я, УСПІХ, ПРОМОУШН та ін. Ми провели перспективне та цікаве дослідження 23-х видів астрологічних прогнозів загальною кількістю 560 дискурсивних фрагментів [4, 200]. Проаналізовано такі види гороскопів: 1. *Babyhoroskop*; 2. *Beziehungshoroskop*; 3. *Blumenhoroskop*; 4. *Charakterhoroskop*; 5. *Diäthoroskop*; 6. *Erfolgshoroskop*; 7. *Erotikhoroskop*; 8. *Fashionhoroskop*; 9. *Finanzhoroskop*; 10. *Fitnesshoroskop*; 11. *Flirtheroskop*; 12. *Frauenhoroskop*; 13. *Freundehoroskop*; 14. *Krimihoroskop*; 15. *Liebeshoroskop*; 16. *Partnerhoroskop*; 17. *Partnerschaftshoroskop*; 18. *Romantikhoroskop*; 19. *Schuhhoroskop*; 20. *Versicherungshoroskop*; 21. *Wochenendehoroskop*; 22. *Wohnhoroskop*; 23. *50plus-Horoskop*. У результаті концептуалізації соматичного коду культури у цих типах астрологічних прогнозів ми виокремили 23 концепти: 1. *Kindheit* (дитинство); 2. *Beziehungen* (відносини); 3. *Blume* (квітка); 4. *Charakter* (характер); 5. *Diät* (дієта); 6. *Erfolg* (успіх); 7. *Erotik* (erotика); 8. *Fashion* (мода); 9. *Finanzen* (фінанси); 10. *Fitness* (фітнес); 11. *Flirt* (флірт); 12. *Frau* (жінка); 13. *Freund* (друг); 14. *Kriminalität* (кримінальність); 15. *Liebe* (кохання); 16. *Partner* (партнер); 17. *Partnerschaft* (партнерство); 18. *Romantik* (романтика); 19. *Schuhe* (взуття); 20. *Versicherung* (страхування); 21. *Wochenende* (вихідні); 22. *Wohnung* (житло); 23. *Alter* (старість).

Експлікація названих концептів у кожному випадку є різною. Спробуємо це довести:

1. *Löwe* (23. Juli bis 23. August).

Mini-Majestät *brüllt sich die Lunge aus dem Hals* und ist "not amused" wenn das dienende Volk nicht nach seiner Pfeife ums goldene Löwenkalb tanzt! Damit das Tyrannchen gnädig gestimmt bleibt, braucht es Beifall in großartigen Mengen und erwartet Jubel für alles: sein sonniges Lachen, kräftige Rülpsen oder *den ersten Raubtierzahn*. У поданому дискурсивному фрагменті виокремлюємо концепт KINDHEIT, який експлікує ФСК: 1) sich (Dat.) die Lunge aus dem Hals/Leib schreien (ugs.): *sehr laut schreien* – дуже голосно кричати; 2) den ersten Raubtierzahn haben – отримати перший зуб [5; 6].

2. *Stier* (21. April bis 20. Mai).

Ruhiges Blut, alles ist gut! Eine wahre Wellnessoase ist die Stier-Beziehung, wenn das Rindvieh regelmäßig gesättigt, bequem gelagert und in materieller Sicherheit gewiegt wird. Es sollten mit einem leckeren Bethupferl auch die sinnlichen Gelüste befriedigt und Aufregungen ferngehalten werden, dann kann ein Stier sein Leben wie Gott in Frankreich genießen. Наведений фрагмент є свідченням вираження концепту BEZIEHUNGEN за допомогою ФСК *ruhig Blut, alles ist gut* – **вихідна форма** – Preise gut, alles gut – якщо спокій, спокійні стосунки, то все добре або ж *ruhig Blut!*: nur keine Aufregung! – не переймайтеся! [5; 6].

3. *Stier* (21. April bis 20. Mai).

Das etwas andere Wiederkäuen verspricht Mehrfachgenuss auf allen Ebenen. Erst darf sich das Ochsenauge an der Butterblumen-Schönheit laben, *die Nase kriegt einen Hub Fliederduft*, Maiglöckchen klingeln in den Ohren, runde Hortensien bieten sich als Handschmeichler an und Veilchen landen kandierte im Nachtsch. Фрагмент ілюструє концепт BLUME, який експлікує трансформований ФСК *die Nase kriegt einen Hub Fliederduft* – вдихнути бузковий запах [5; 6].

4. *Zwillinge* (21. Mai bis 21. Juni).

Was zum einen Ohr hineingeht, trifft sich mit dem Input des anderen Gehörorgans und kommt gut gemischt durchs Sprachrohr wieder heraus. Zwillinge müssen zwei sein, einer allein kann so viel gar nicht reden, und weil sie äußerst kontaktfreudig sind, verteilt sich die Wörterschwemme ja auf mehrere Zuhörer. Тут виділено концепт CHARAKTER, реалізований трансформованим ФСК *was zum einen Ohr hineingeht, trifft sich mit dem Input des anderen Gehörorgans und kommt gut gemischt durchs Sprachrohr wieder heraus* – **вихідна форма** – zum einen Ohr hinein-, zum anderen wieder hinausgehen (ugs.): *nicht richtig aufgenommen, sofort wieder vergessen werden* – що в одне вухо влетіло, те зустрілося з введення інформації іншого органу слуху та виходить через рупор [5; 6].

5. *Skorpion* (24. Oktober bis 22. November).

Ein bisschen abnehmen gilt nicht: entweder die Energiezufuhr kompromisslos auf Null-Diät herunterfahren oder den Schlankheitsgedanken vernichten. Die 100% skorpiongeeignete Intensiv-Methode soll ein dunkles Geheimnis bleiben, nicht weitersagen: *je heißer die Erotik, desto besser brennt das Fett*. Наведений дискурсивний фрагмент засвідчує концепт DIÄT, що виражений трансформованим ФСК *je heißer die Erotik, desto besser brennt das Fett* – **вихідна форма** – das Fett brennt – худнути [5; 6].

6. Waage (24. September bis 23. Oktober).

Mit Oberflächlichkeit können Schöngesteirer ganz hübsch hochkommen, sie lieben den äußeren Schein schöner Kleidung genauso wie formvollendete Frisurkultur oder künstlerische Kulissen und schmücken sich gern mit fremden Federn. Waagen bringen es weit, weil sie sich so charmant aufwärts schleimen oder hochheucheln. Виокремлюємо концепт ERFOLG, який реалізує ФСК sich gern mit fremden Federn schmücken – *Verdienste anderer als die eigenen ausgeben (und sich damit brüsten)* – видавати заслуги, успіхи інших за свої [5; 6].

7. Stier (21. April bis 20. Mai).

Die Erotik geht durch den Magen oder über das Bankkonto, wenn des Stiers Hormonhaushalt in Schwung kommen soll. Er verliebt sich zuerst in das Essen und genießt dann die Köchin oder lässt sich auf ein stimulierendes Finanzpolster betten, bevor er der angeborenen Sinnlichkeit ihren langen, ausdauernden Lauf lässt. У поданому дискурсивному фрагменті експлікатором концепту EROTİK слугує трансформований ФСК die Erotik geht durch den Magen oder über das Bankkonto – вихідна форма – Liebe geht durch den Magen (scherzh.): *wer gut kochen kann, gewinnt leicht die Zuneigung anderer* – хто добре готує, швидко завойовує прихильність іншого; у нашому випадку маємо переклад – хто добре готує, той викликає лібідо та еротика вимагає грошових затрат [5; 6].

8. Stier (21. April bis 20. Mai).

"Wie innen, so außen", sagt der Stier, und weil sich Rinderleder so gemütlich anfühlt, wird es zur zweiten Haut, möglichst im Trachtenlook. Solch sinnlichen Genießern kommt natürlich nur Naturkosmetik in die Pflügetüte, und mit schweren Düften, dicken Klunkern und gutem Tuch bleiben sie immer auf dem Boden der Qualität. Найявний у фрагменті концепт FASHION передає ФСК etwas wird zu zweiten Haut – щось стає другою шкірою (мається на увазі одяг) [5; 6].

9. Fische (20. Februar bis 20. März).

Geld ist dafür da, um Gutes zu tun, und wo Fische sind, da gibt's auch immer viele Hilfsbedürftige mit leeren Händen. Die mitfühlenden Helfer opfern sich gerne mit Haut, Haaren und klingender Münze. Ihr Gotteslohn ist dann die Rückzahlung vom Finanzamt, wenn sie stapelweise die Bescheinigungen einreichen. Цей фрагмент містить концепт FINANZEN, який експлікують ФСК: 1) mit leeren Händen – *1. ohne etwas mitzubringen, ohne ein Geschenk; 2. ohne etwas erreicht zu haben*; 2) sich gerne mit Haut, Haaren und klingender Münze opfern – вихідна форма – mit Haut und Haaren – цілком, без залишку; у нашому випадку маємо переклад – жертвувати собою та грошима [5; 6].

10. Jungfrau (24. August bis 23. September).

So wenig wie möglich, so viel wie nötig. Sport in Maßen, aber regelmäßig, so hält man Leib und Seele gesund. Tägliche Leibesübungen sind Fensterputzen für die Oberarme, Rumpfbeugen beim Treppenwischen, Jogging zum Supermarkt und Rückentraining als jedermanns Lastesel. У запропонованому прикладі виокремлюємо концепт FITNESS, що виражений ФСК mit Leib und Seele: *1. mit Begeisterung und innerer Beteiligung; 2. ganz und gar* – тіло і душа, людина цілком [5; 6].

11. Wassermann (21. Januar bis 19. Februar).

Zur Party geht's mit dem abartig funkelnden T-Shirt, Aufschrift: "Ich stehe unter Strom, soll ich dich elektrisieren?" Die spürbare Erregung bringt die Luft zum Knistern und das Kribbeln in den Bauch. Wer angebissen hat, dem zeigt der Wassermann seine Sammlung spezieller Spielzeuge für Große. Тут засвідчено концепт FLIRT, який реалізований трансформованим ФСК Knistern und das Kribbeln in den Bauch – вихідна форма – Kribbeln im Bauch haben – хвилюватися; у нашому випадку маємо переклад – тріскотіти та лоскотати у животі – дуже хвилюватися (внаслідок симпатії або закоханості) [5; 6].

12. Fische (20. Februar bis 20. März).

Sie wäre so gern die gute Fee, die alle geheimen Wünsche erfüllt, es dürfen sogar mehr als die üblichen drei sein. Der Fische-Frau geht das Leid der Welt ungefiltert unter die Haut, sie ahnt persönliches Elend, bevor es der Betroffene selbst spürt und hat schon weinend in manch fröhliches Gesicht gefragt: "Wie kann ich helfen, wenn's dir nachher so schlecht geht?" Виокремлюємо концепт FRAU, засобами вираження якого слугують ФСК: 1) jmdm. unter die Haut gehen/dringen: *jmdn. sehr berühren, innerlich aufwühlen* – бути дуже сензитивною (що є дуже типовим для жінки); 2) ins Gesicht fragen – ставити відкрито запитання [5; 6].

13. Krebs (22. Juni bis 22. Juli).

Ein Krebs ist zu jedem freundlich, der sich freiwillig in seine immer weit ausgebreiteten Arme oder unter die schützenden Fittiche begibt. Wen er einmal ins Herz geschlossen hat, den lässt der Krebs nicht mehr aus seiner Gefühlswelt, zählt ihn fortan zur großen Familie und schickt an jedem Geburtstag eine Vergissmeinnicht-Grußkarte. У цьому дискурсивному фрагменті концепт FREUND реалізований трансформованими ФСК: 1) jmdn. unter seine Fittiche nehmen (meist scherzh.): *jmdn. beschützen, betreuen* – захищати когонебудь, оберігати, взяти під своє крило; 2) jmdn. ins/in sein Herz schließen: *jmdn. lieb gewinnen* – полюбити когонебудь, прив'язатися до когонебудь [5; 6].

14. Löwe (23. Juli bis 23. August).

Nach seiner feurigen Rede schwang sich der Baron auf sein hohes Ross und sprengte davon. Wütende Menschen blieben zurück und drohten mit den Fäusten. Seine joviale Arroganz war unerträglich. Am Morgen fand man ihn enthauptet an der Allee. Zwischen den Bäumen war noch ein fester dünner Draht gespannt. Концепт KRIMINALITÄT експлікований ФСК jmdm. mit den Fäusten drohten – загрозувати кому-небудь бійкою [5; 6].

15. Widder (21. März bis 20. April).

Ohne Zaudern oder Zagen reißt sich der Widder ans Herz, was ihm als Beute in die Arme läuft. Es muss nicht gleich die große Liebe sein, eine Bettgeschichte reicht durchaus, und wenn sich eine Beziehung daraus entwickelt, auch recht. Ein Widder liebt zuerst seine Freiheit, dann sich selber und – soweit vorhanden – auch den Partner. У наведеному фрагменті концепт LIEBE реалізують ФСК: 1) sich ans Herz reißen – прийняти до серця що-небудь, когонебудь; 2) jmdm. in die Arme laufen (ugs.): *jmdm. zufällig begegnen* – раптово зустріти когонебудь [5; 6].

16. *Zwillinge* (21. Mai bis 21. Juni).

Schwätzer sucht Ohren. Informations-Schleuder Zwilling ist so mitteilungsfreudig wie kontaktbedürftig und braucht deshalb unbedingt auch menschliche Zuhörer, die sichtbar über seine Witze lachen. Wenn der Austausch nämlich nur über moderne Kommunikation stattfindet, hat der Begriff "beziehungstechnisch" so eine flache Bedeutung. Виокремлюємо концепт PARTNER, виражений ФСК-неологізмом – Schwätzer sucht Ohren – пліткар шукає вуха (досл.), для пліткаря потрібний партнер [5; 6].

17. *Fische* (20. Februar bis 20. März).

Keine Abgrenzung möglich, Fische überschwemmen mit ihren Gefühlen sich selbst und ihre Mitmenschen, mit Hingabe *gehen* sie dem Partner *unter die Haut* und *sind fortan ein Fleisch, ein Herz, ein Verstand*. Recht asymmetrisch ist die Beziehung zwar, wenn einer nur gibt und nichts außer dem allgemeinen Weltschmerz (auf sich) nimmt, aber sie wollen es so. Ця ілюстрація засвідчує реалізацію концепту PARTNERSCHAFT за рахунок ФСК: 1) jmdm. unter die Haut gehen/dringen: jmdn. sehr berühren, innerlich aufwühlen – бути дуже сензитивною; 2) ein Fleisch, ein Herz, ein Verstand sein – бути у єдності, у партнерських відносинах [5; 6].

18. *Fische* (20. Februar bis 20. März).

Hand in Hand, Spuren im Sand, der Spaziergang am Strand - das ist der Stoff, aus dem Fische wundersame Verse schmieden, die mit Poesie und Sehnsuchtsfäden durchwoben sind. Damit sie sich nicht schmachend in ihren unendlichen Fantasien verlieren, schreiben sie unterwegs mit Teelichten immer wieder ihre Namen ans Ufer. Тут експлікація концепту ROMANTIK відбувається за допомогою ФСК Hand in Hand – разом, рука у руці (досл.) [5; 6].

19. *Jungfrau* (24. August bis 23. September).

Naseweise Zehenspitzen. Keine Zeit vergeuden wollen Zwillinge und sind möglichst an mindestens zwei Stellen gleichzeitig, da braucht's *schnelle Schlappen für flinke Füße*. Slipper, Sneakers oder flotte Sandalen passen sich überall an und weil dem überaus neugierigen Typen auch unterhalb der Augenhöhe nichts entgehen darf, hat er sogar am Boden noch Gucklöcher in seinen Peep-toes. Поданий дискурсивний фрагмент засвідчує концепт SCHUHE, експлікований ФСК schnelle Schlappen für flinke Füße – швидко взуття для швидкої ходи [5; 6].

20. *Waage* (24. September bis 23. Oktober).

Auch wenn Schönheit ja kein Ding ist (Ausnahmen möglich), schließen eitle Waagen für *ihren sehenswerten Körper* hohe Sachversicherungen ab. Ob *ein abschlaffender Hintern unter Verschleiß oder Schaden fällt*, wird diplomatisch verschwiegen. Bei Bedarf reicht die Versicherungssumme sicher für einen Push-up-Schlüpf. У цьому фрагменті виділено концепт VERSICHERUNG, реалізований ФСК: 1) den sehenswerten Körper haben – мати дороге тіло, дорого коштувати; 2) ein Hintern fällt unter Verschleiß oder Schaden (трансформований ФО з соматичним компонентом der Hintern) – зад підпадає під знос або пошкодження (потребує страхування) [5; 6].

21. *Stier* (21. April bis 20. Mai).

Die ehrlich-faule Haut. Wenn er nach getaner Arbeit endlich *die Füße mal längerfristig hochlegen darf, wackelt* der Genießer höchstens munter *mit den Zehen*, falls ihn

unstillbarer Bewegungsdrang plagen sollte. Zu mehr möchte er sich ungern aufrufen, das Schönste im Leben sind schließlich die Pausen und ein Stier ist kein Rindvieh, das ständig ackern muss. Експлікаторами виокремлюваного концепту WOCHENENDE слугують ФСК: 1) die ehrlich-faule Haut haben – бути лівим; 2) die Füße hochlegen – (досл.) задерти ноги, ледарювати; 3) mit den Zehen wackeln – (досл.) ворухити пальцями на ногах, ледарювати, відпочивати [5; 6].

22. *Skorpion* (24. Oktober bis 22. November).

Wollen Sie einfach nur *ein Dach über dem Kopf* oder muss es unbedingt ein Baldachin über dem Bett sein, damit Sie zufrieden sind? Dichte Spinnweben einschließend Bewohnern als Sichtschutz vor den Fenstern, ein brodelnder Vulkanbrunnen im Bad, Giftnatern im Terrarium und Kugelfisch in der Pfanne – willkommen daheim beim Skorpion. *Die Möbel sind von Kopf bis Fuß in schwarzes Leder gekleidet*, damit auch tagsüber die behagliche Düsternis gewahrt bleibt. Засвідчений концепт WOHNUNG реалізують ФСК: 1) ein Dach über dem Kopf haben – мати дах над головою, житло; 2) die Möbel sind von Kopf bis Fuß in schwarzes Leder gekleidet sein – вихідна форма – von Kopf bis Fuß – цілком, повністю – у нашому випадку маємо переклад – меблі повністю з чорної шкіри [5; 6].

23. *Wassermann* (21. Januar bis 19. Februar).

Bloß weil er nun ein paar Jahrzehnte *auf dem Buckel hat*, wird er noch lange nicht von seinen verrückten Ideen verschont. Von Wassermännern sind aber in der knapper werdenden Restzeit besonders geniale Erfindungen zu erwarten, die überraschenderweise immer öfter auch für normale Leute brauchbar sind. Засобами реалізації актуалізованого концепту ALTER є ФСК: etwas auf dem Buckel/Rücken haben (ugs.): 1. etwas hinter sich gebracht, erlebt haben; 2. mit etwas belastet sein – в нашому випадку доцільний переклад – прожити певний час, мати позаду себе певний часовий проміжок [5; 6].

Виокремлені в процесі дослідження 23 концепти, які розглядаємо як дискурсоутворювальні, об'єднано (на основі класифікації О. В. Атьман) в такі групи: 1) суспільно-політичні: *Erfolg, Kriminalität, Partner, Partnerschaft, Wohnung*; 2) релігійні: *Alter, Blume, Liebe*; 3) наукові: *в даному переліку виокремлених концептів не знаходимо жодного*; 4) педагогічні: *Kindheit, Beziehungen, Charakter, Diät, Fashion, Fitness, Freund*; 5) економічні: *Finanzen, Versicherung*. До «формату» запропонованої класифікації не увійшли т. зв. автохтонні концепти (на основі типізації Г. Г. Слишкіна) [7, 100–103]: *Erotik, Flirt, Frau, Romantik, Schuh, Wochenende*, які історично сформувалися в межах тексту астрологічного прогнозу та регулярно в ньому відтворюються.

Найбільш відкритим для перенесень концептуальних складників з площини інших дискурсів є текст астрологічних прогнозів, що демонструє такі характеристики, як відкритість, персуазивність, псевдонауковість (присутні концептуальні змінні наукового дискурсу), експресивність, специфічна езотеричність (претензія на володіння таємницею), поліфонічність прогнозованих сфер життєдіяльності (як наслідок – величезний лінгвістичний ресурс), та відноситься до прогностичних комбі-

нованих (гібридних) текстів, які реалізують більше однієї комунікативної мети. Дискурс гороскопу презентує глобальне інформаційне поле і щодо стратифікації задовольняє гендерні, вікові та соціальні аспекти [1, 410–413].

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Результати проведеного дослідження концептуалізації соматичного коду

культури в німецьких фразеологізмах на матеріалі даного типу дискурсу дали змогу не лише виокремити конкретний для дискурсивного фрагмента інструментарій концептів, але й проаналізувати та охарактеризувати основні дискурсоутворювальні процеси, які, на нашу думку, є внеском у розробку проблем текстолінгвістичних досліджень, прагматичної та когнітивного аналізу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Baranov A. N. Cognitive Modeling of Actual Meaning in the Field of Phraseology / A. N. Baranov, D. O. Dobrovolskij // *Journal of Pragmatics*. – 1996. – № 25. – P. 409–429.
2. Burger H. *Sprache der Massenmedien* / Harald Burger. – Berlin ; New York : Walter de Gruyter, 1990. – S. 41–62.
3. Burger H. *Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen* / Harald Burger. – Berlin : Erich Schmidt Verlag, 2003. – S. 22–68.
4. Evans V. *Cognitive Linguistics. An Introduction* / Vyvyan Evans, Melanie Green. – Edinburgh : Edinburgh University Press Ltd, 2006. – 830 p.
5. Duden in zwölf Bänden. Redewendungen. Wörterbuch der deutschen Idiomatik. 3., überarbeitete und aktualisierte Auflage. Dudenverlag. – Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich. – 2008. – В. 7. – 959 s.
6. Deutsche Horoskope. Zugangsmodus [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kostenlos-horoskop.de/>.
7. Hetzel S. *Wie der Deutsche spricht*. – Nachdruck der Originalausgabe von 1896 nach einem Exemplar aus Privatbesitz / S. Hetzel. – Reprint : Melchior Verlag Wolfenbüttel ; Leipzig : Dr. Milh. Grunov, 1896. – 234 s.